

KÖZÉRDÉK

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI NEMZETI MUNKAPÁRT HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Előfizetés: egész évre - 12 korona.
fél évre - 6 " "
negyed évre - 3 " "

Egyes szám ára 12 fillér.

Felelős szerkesztő:

Dr. MÜLLER JENŐ.

Kiadóhivatal: FÖLDES EDE könyvkereskedése Nagyenyed.

Hirdetés ára: □ centiméterenként 6 fillér. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.

Nyitvány sora 40 fillér.

Véderőpolitika.

Mi a véderő? . . . Erre azt felelé Keim porosz tábornok, a Bécsben tartott felolvasásában, hogy a véderő maga az állam, maga a nép. E forgalmak manapság elválaszthatlanok. Ha egy állam elhanyagolja véderőjét, elveszti súlyát, tekintélyét, mely hatalmi kérdésen épül, vagy semmisül meg. A nemzeteknek szükségük van a nagy szellemi munkálkodásra, ámde hatalom nélkül ezek mit sem érnek.

A véderőpolitika immár nálunk egy évtizede hogy napirenden van, a nélkül azonban, hogy csak valamelyest is előbbre haladott volna. Holott ugyan csak egy évtizede annak, hogy puszkaporosz van a levegőben, egész Európa feszült várakozásban él. És így készülünk kell, a mig ki nem tör a vihar. Ideje kikapcsolni a pártpolitikát a véderőpolitikából. Mert a véderő és pártpolitika közti összefüggés még csak Magyarországon látható. Ha külfölditől azt kérdezik: mi az ő pártjának a nézete a véderőről, nevetni fog, mondván: „A véderőkérdések minden

nemű politika fölött állanak. A hadsereg egyaránt szolgálja a népet és az országot, hogy lehetne valaki oly dőre, hogy e kérdéseket összekavarja a pártpolitikai állásponttal.“

Nálunk még divat a véderőpolitikát összekapcsolni a pártpolitikával. Holott már Bismarck megmondta a német birodalmi gyűlésen: „A hatalmi kérdéseket nem beszédek, de vér és vér döntik el!“ . . . A világtörténelem tanulságai azt bizonyítják, hogy az államok véderőjükkel állanak vagy buknak, emelkednek vagy süllyednek.

A véderőnek semmi köze a pártpolitikához. Ideje végre nálunk is különválasztani a véderőpolitikát a pártpolitikától. Ezért kell végre törvénynyé emelni a katonai javaslatokat. Kerüljön le napirendről az örökös katonai kérdések vitatása, ne használhassák a pártok ezt kormánybuktatási célra ki. Az ily önző pártérdekkel elveszhet idővel az ország, ha nem lesz hatalmas véderőnk, késői bánat lesz a mosakodás, hogy ezért s azért nem fejlesztjük a véderőnkét. Mert az elvitázhatatlan, hogy véderőnk nagyon is rászorult a fejlesztésre.

A békelétszáma a közös hadseregnek fölülte kicsiny. Holott ma is a gyalogság a fő fegyvernem. Ha a gyalogság előre megy, biztos a győzelem, ha az hátrál, a csata elveszett. És a viszonyok mégis a közös hadseregben éppen a gyalogság munkáját nehezítik meg a legjobban. A békelétszám egy századnál 89 fő. A magyar honvédségé meg oszpan 50 fő. Ellenben Németországban ez 150, Franciaországban 125, de a létszámot a két éves szolgálattal emelni fogják. És Németországban a 150 főnyi századlétszám dacára is panaszkodnak, hogy a sok szabadságolt katona miatt ősszel nem lehet harcászerti gyakorlatokat rendezni. Hogy lehessen most már a kis békelétszámú számadatokkal harcászerti kiképzést elérni.

Ausztria és Magyarországon — beleértve a két állam honvédségét is — 135,000 ujoncot hívnak be. Ezzel szemben Németország 270,000 ujoncot állít, míg Franciaország 255,000-et, pedig tíz millióval kisebb a lakossága, mint Ausztria és Magyarorszáé. A monarchia békelétszáma 363,000 fő; Franciaországé 560,000 fő; Németországé

Görög istenek.

(Előadás a Szabad Liezeumban. Tartotta: László István.)

(Folytatás és vége.)

Mikor a hajnali szellő a bárányfelhőket hajtja: akkor azt mondták, hogy Hermes Apollo teheneit kergeti. A szivárványról azt mondták, hogy Zeus-isten követül küldi valamelyik kedvelt emberéhez. Persefont a föld kincses belsejének gazdag istene, Hades, elrabolja anyjától; félévig magánál tartja s csak a másik félére bocsátja vissza; vagyis az őszkor elvetett mag tavaszig a földben marad. Hefaistos isten kovács-műhelyében óriások szitják a kohót akkor, mikor az Aetna-hegy füstölögni kezd.

Mikor pedig a déli nap alatt kelettől nyugatig csendesség van a nagy pusztaságon; hullámosan rezg a levegő; minden aludni látszik, csak a természet titkon éltető és romboló ereje működik a csendességben; mikor a magányos pusztá közepén avagy a csendes erdő belsejében egyszer csak megállás, smerev, üres szemekkel, álmagou, elandalodva, mozdulatlanul nézesz magad elé, mint egy szobor, szótlán s gondolat nélküli szobor s csak érezni és sejteni tudod azt, a mi az életadó nappól, a csillagözönből, a pusztá és erdő minden virágából és fűvéből hozzád beszél, a némasággal is hangosan, megindítóan beszélő természet szavát: a kit ilyenkor látsz, hallasz és érzed, az Pán, a nagy Mindenség.

Nagyon keveset mondhattam el azokból, a miket e tárgyról mondani lehetne. Óriás terjedelmű költészet az, igaz és megható költészet, mely felvidít vagy elszomorít, boldogít vagy szerencsétlenekké tesz bennünket, épen úgy, mintha hegy tetejéről néznék a hajnalnak és estének mulandó dicsőségét.

Minden kellemetlen vonása egyszerű ferdítés vagy félreértés, melyet a szavak eredeti jelentésének elfelejtése okozott. S ha ezeket eltávolítjuk, csakis igaz, szép, jó és kedves dolgokat látunk; csupán gyermekekhez hasonló emberek egyszerű gondolatait Isten csodaműveiről.

Ha figyelemmel hallgatjuk vagy olvassuk ezeket a regéket, feléled bennünk az égi és földi természet minden szépsége és dicsősége; át fogjuk érezni, hogy alapjában véve a régi kor embereinek az életét is ugyanazon vágyak és örömek, ugyanazon bajok, aggodalmak és remények irányították, mint a miénket.

Olvadásuk közben megjelennek előttünk az emberi élet és igazságai: az erő, szépség, szeretet; megjelenik előttünk egy igazán boldog nép élete, mert hiszen szép, erős és boldog isteneket választani magának csak olyan nép tud, melynek legfőbb eszméje a környező természetből is kisugárzó szépség, erő és boldog vidámság.

Az emberiség tulajdonképp nagy hálátlan-ságot cselekszik, mikor lekicsinyli, meg-

mosolyogja ezeknek a regéknek tündérvilágát, ragyogó költőiségét. Boldog korszak, igazi arany-korszak volt az, mikor a gyermekkorban élő ember csudálattal és áhitattal telt meg a természet szépségeinek és hatalmának szemléletében.

Nagy hálával kell ezekre a szép regékre gondolnunk már csak azért is, mert hiszen az egész görög költészet és képzőművészet, a mai művészet édes anyja, ezen regék kultuszából keletkezett.

Még ma is, mikor a legtisztább és legnemesebb költőiség levegőjébe akarunk fel-emelkedni: nemcsak a leghatásosabb képeket, hanem a legmeghatóbb s legáltalánosabb hangulatot a természet szépségeinek, a napsugárnak, a nap éltető erejének, a hajnal és szivárvány szépségének, a zivatar fenségének ünnepléséből és ezen erők meg-személyesítéséből meritjük.

„Elnézem a futókát. Csendesen függ Éjen át vezérlő fonalán.

Feljő a nap, ragyogva, fényesen.

Szétváz virágos, halmos udvarán.

Mint lessu kigyó, kuszik kéjesen

Föl, föl a romvár omladó falán

A lány folyóka, mint egy költemény.

Magasba vonja a meleg, a fény.

A párafátyol oszlik a pagonyról,

Hamvas ködéből felhő születik;

A fütty, a dal még hetykén, vidorán szól;

Páros madárkák egymást kergetik;

580,000. E számok mutatják, hol van a legnagyobb személyi áldozatkészség, mert amíg Ausztria és Magyarországon esik tizenkét korona egy főre, addig Franciaországban harminczhárom korona, Németországban huszonhat korona. Sőt Angliában negyven korona. A katonai megadóztatásban tehát Ausztria és Magyarország áll a lista legalján. A mostani teher kevés azzal szemben, a melyet akkor kellene elviselni, ha Ausztria és Magyarország egy szerencsétlen kimenetelű háborút vivna meg. És így azok, a kik a véderő fejlesztését megakaszják, a legkönnyelműbben fecserlik az időt és nemzetük érdekei ellen cselekesznek. A legközelebbi háboru a nemzetek sorsát, létét nemzeti, politikai és szociális, nemzetgazdasági és kulturális szempontból fogja eldönteni.

Vannak, akik azzal érvelnek, hogy ha ez így is van, miért a tengerészet költséges fejlesztése, holott mi nem vagyunk tengeri hatalom. Erre szükségünk van már csak azért is, eltekintve az olasz nagymérvű hadihajók építésétől, hogy partjainkat védelmezzük és a kereskedelmi szempontból. A tengeri utak szabadsága oly fontos egy nemzet életében, mint az egyén vérkeringésének zavartalansága. Ezért szükséges a tengeri haderőt fejleszteni. Természetesen távolról sem oly mérvben, mint a szárazföldi haderőt. Ezt nem is tesszük.

Mindent egybevéve, eljött a tizenkettedik óra, hogy komolyan lássunk hozzá a véderőnk fejlesztéséhez. Ma még van Magyarország, de már a közel jövőben elbukhatik. Utódaink átka fogja emlékün-

De már a légben égő szinarany forr;
Vakít, szikrázik, föl a hegyekig.
A tűz-lángisten jár a kék égen;
A füttty elnémul, a zaj elpihen.

Fény hull, meleg hull, özönlik a hőség,
Királyi székén ül a déli nap.
Arany vetés reng, ott terem a bőség;
Kínos bányánál a tér gazdagabb.
Lelkem oszpongra jár, az ősmérés ég
Vonja magába, szárnyalásra kap.
A sík terére hull a fény, meleg;
A buza érik, gyul a képzelet!

Az ég borult, a rétek feketek,
Sárgult akáczfák hajlongnak a szélben.
Elkormozdott fűm a kerék ég;
A hervadt róma azért oly sötét lenn.
Vidám sugárzás! égi szendéség!
Miért sajnálod heragyzói étem?
Mosolyj le még! dörítse föl világot
E borús lelket s e komor világot.

A vihar elmúlt, higgadt béke van.
Kék tenger alján esendes fak merednek.
Vadászó halként gyol. s madár suhan.
Lombról, virágról gyémántok peregnék.
A táj elfordul, a nap boldogan
Bucsut mosolyg még rónának, hegyeknek;
S elmarad tőlünk. Éltető sugarját
Alvó világok messze... m-sse várják.

Lement a nap már. Csöndes alkonyóra
Arany-felhőben száll az ég alatt.
Haladó tűzfény dől ferdén a tóra,
Sajka-sor néman, sötétben halad
A fáradt éiek nem képes a szóra.
Bevonta szárnyát a bus gondolat.
Isten veled nap! élet éltetője,
Virágok anyja, dallamok szülője!"

(Z. Á.)

ket bemocskolni, ha összemegy a magyar nemzet. Mohácsnál egyszer már elbukott a magyar, a Gondviselés jóvoltából megint talpra állott a nemzet. Ne következzen e bukás újból el, mert akkor Magyarország volt, de nem lesz többé.

(Ü. L.)

POLITIKAI HIREK.

A magyar parlamenti életnek nagy eseménye volt f. hó 27. Gróf Apponyi pártja nevében bejelentette, hogy a kivételes parlamenti eszközök használatát nem tartja jogosultnak.

Ez a beszéd mesteri kifejezés volt azon pszichológiai, politikai és hazafias indokoknak, a melyek Apponyi Albertet és pártját elhatározásuknál vezették. A jelenlegi szituáció keretén felülemelkedve, meglepő tárgyilagossággal, higgadsággal, államferfiúi bölcsességgel és még nála is szokatlan ekeszólással fejtette ki az ellenzék hivatását, feladatát, a taktika megválasztásának helyes módjait.

Az a páratlan nagy hatás, melyet gr. Apponyi Albert szónoklata kiváltott, nemcsak saját pártja, de a parlament többi pártjai körében, nemcsak a jelenlegi szituációra lesz nagy befolyással, de értékes utmutatóul és irányítóul fog szolgálni az ellenzék partok jövő küzdelmeire is. Reméljük, hogy ez a beszéd hosszú időre fog irányt szabni az ellenzék politikának és mindenkor becses forrása lesz a parlament jövő küzdelmeinek.

Mindazon igazságok között, a melyeket Apponyi hazafias érzéstől sugallva, nemes hévvel előadott, leginkább megragadtak azok a szavak, a melyekben az illusztris szónok, egy közbeszólásra reflektálva, tehát spontán módon — figyelmeztet arra a minden államferfiúi bölcsesség alaptételére, hogy a multak tapasztalásaiból okulni és tanulni kell, mert a következetesség nem azt kívánja, hogy az ember minden tapasztalás és tanulság ellenére ugyanazt és ugyanolyan módon tegye, hanem hogy ideáljai megvalósítása érdekében azokat a módokat és eszközöket válassza, a melyek a tapasztalás szerint a legcélszerűbbek. A multak eseményeiből pedig Apponyi azt az oklást meríti, hogy erőszakos eszközökkel lehet ugyan pillanatnyi eredményeket elérni, lehet eretlen gyümölcsöket szakítani, de az így elért eredményeken rajta nyugszik az erőszakos eredetnek átka.

A holtmarosi szálfák eladása.

A nagy port felvert városi fak eladásával mindaddig nem tartottuk helyenvalónak előhozakodni, míg nem állt módunkban arról a legelfogulatlanabb és félrevezető kizáró tájékoztatót nyújtani. Lapunk munkatársa az illetékes tényezők meghallgatása után az ügynek egész folyamatáról és mai állapotáról a következőkben számol be.

Belházy Gyula városi erdőmérnök a január hó 12-én tartott városi tanácsülésen

előterjesztette Sándor János nagyenyedi lakosnak azon kérését, hogy a város Holtmaros erdejéből 10 szálfát a részére adjon el és javasolta, hogy azt 200 korona vételárért bocsássa rendelkezésére. A tanács a kérést visszautasította, s egyttal felhívta az erdőmérnököt, hogy helyszíni szemlét tartva a tíz szálfát jelölje ki, annak köbtartalmát és egységárát megállapítva pontos becst készítsen és azt terjessze a következő tanácsülés elé. A következő tanácsülésen erdőmérnök a szálfák egyenkénti becárát 28 koronában megállapítva, annak eladását javasolja, az eladáshoz azonban a tanács csakis 35 korona egységár mellett járul hozzá, tekintettel az erdő közelsége miatt a fak könyven és olcsó fuvardíj mellett való beszállítására. A vásár ezen határozat értelmében megkötött Sándor János a vételárt be is fizette. Az első fak levágása és beszállítása után tudomást szerzett a város polgármestere, hogy a fak értékeikön jóval kisebb arért lettek eladva, azonnal felkérte Dezső Zsigmond m. kir. főerdőmérnököt a fak megbecsülésére, mely folyó hó 19-én tartott becsülés szerint a 10 szálfából kivertelt műfának, tűzfának és a kikerült ágsomoknak becseréke 1100 korona. Később Belházy Gyula és Szűcs Elemér főerdészek becsülése szerint a fak értéke 1200 korona. Miután megállapították, hogy a faeladás Alt Nagyenyed városa színté 1000 koronáig meg lett károsítva, Belházy Gyula erdőmérnök ellen, saját kérelmére is és Sándor János favágatási biztos ellen, Sándor Jenő polgármester a fegyelmi vizsgálatot elrendelte és a fakat lefoglaltatva rendőri őrzet alá tette.

Több is Jenő városi tanácsos ellen a vármegye alispája által, saját kérésére az Alsófehérben megjelent közlemény miatt, a reputációjának megvédése érdekében is a fegyelmi szintén meglelt indítva. Pozitív értesülés szerint az összes fegyelmik keresztülvitelére Sándor Jenő polgármester br. Bánffy Kázmér alispánt kérte fel, ki azt elfogadva tekintettel a felzavart közhangulatra, azokat minél gyorsabban igyekszik leparatni.

Ez a tényállás. Most már a fegyelmi eljárás van hivatva kideríteni, hogy ki által és mi okból követtezt el a város megkárosítása és hogy mindezt kit terheli a felelősség. Mindennek megállapítása előtt nem akarunk előítéletekbe bocsátkozni és legkevésbé van szándékunkba bárkit is rágalmozni, mert azt nem csak a legnagyobb fokú nevelétlenségnek, hanem a helyzettel való legezudarabb visszaélésnek tartjuk, a mitől valszára való józólés ember csak undorral és utálattal fordul el. Ne legyen mindég a sötét nyomdafesték fekete lelkek roszindulatu kifejezője és a közvélemény megtévesztője.

Azonban az „Alsófehér“ agrossziv fellepésére mégis csak volna egy néhány szavunk, sőt mondhatni kötelességet mulasztanunk el, ha a sajtónak ily fellepését szó nélkül hagyjuk, mikor az legkevésbé az igazságot, a közérdeket szolgálja, hanem epen a közvélemény félrevezetését cseleztá.

A legnagyobb roszindulatnak kell minősítenünk, mikor „a városi vagyongazdálkodás tipikus példajaként“ állítja oda a holtmarosi szálfák „kötyvetelésnek“ minősített ügyét.

De nem-e kell megbotránkoznunk azon a meggyanúsításon, mintha Sándor Jánost a választások alkalmával tanúsított magatartása miatt a szálfák olcsó eladásával, mint-

egy megjutalmazás érte volna, s mintha ez ügyben ki-kit is pártérdek vezetett volna. Kik voltak azok, kik Sándor Jánost városi képviselőtestületi tagnak, favágatási biztosnak és határinspektornak megválasztották? A függetlenségiek. És mennyire készek az üldözésére, amint szekereket nem tolja! De legyen meggyőződve mindenki, még az „Alsófehér“ is, hogy az a párt, melynek szolgálatában állunk mi is, bárkit, legyen az függetlenségi vagy bármily pártállású, míg kötelességét hiven és becsületesen teljesíti, támadni, üldözni nem fogja, a mint azt a függetlenségi párt sajtóorgánuma, rossz lelkiismerete az „Alsófehér“ Tóbis Jenő gazdasági tanácsossal szemben jelen esetben is megteszi.

Nagyfoku tájékozatlanságra vall a kiváló czikk ama része, hol Tóbis Jenő gazdasági tanácsost, mint a holtmarosi legelő ügyhöz tartozó referensét is felelőssé teszi. Mint tisztán a legelészeti ügy referense a helyszíni becsülés alkalmával csak arra volt hivatva, hogy a fak kivágása a legelő kárára ne váljon, a fak megbecsülése és megmérése teljesen az erdőmérnök hatáskörébe tartozott és egy laikus referens véleménye különben sem kerülhet fölibe egy szakközeg becsülésnek és így felelősségre vonása teljesen alaptalan lenne.

Mielőtt azonban Tóbis-sal szemben elkövetett támadásnak további részével foglalkoznánk, említsük fel, hogy a legutóbbi képviselőtestületi tagválasztás alkalmával Tóbis Jenő gazdasági tanácsos, mint választási elnök, dr. Asztalos Kálmánt erőszakos és helytelen viselkedése miatt, törvényadta jogánál fogva a választási helyiségből kutasította. (1)

És most lássuk azt az alaptalan gyanúsítást, mintha a nagyon olcsón eladott fák ből kikerült tüzelésre alkalmas rönkökből egy hatalmas szekérrel neki is jutott volna. Tény és való, hogy jogi tanácsok honorálása czimén testvérbátya dr. Tóbis Ervin részére egy ilyen szekér fát szállítottak a tanácsos udvarára, de az is igazság, mit elmulasztott a cikkkiró felhozni, hogy azt 24 órán belül Tóbis Jenő küldője által, azt a rendőrség előtt felszólítva, udvaráról elvitették.

Mily nagyfoku cinizmus egy munkás, szorgalmas köztisztviselőnek személyes bosszúból ilyen uton a megtámadása és becsületében való gázolás. Azonban az óvatosság a támadásban is ott van, mert csak azt mondja, hogy „udvarára“, a büntetőjogi következmények elől ügyes kitérés, hanem a rosszakarat is ott van, gyanúsítással a közvéleményt félrevezetni.

Hogy várjunk egy köztisztviselőtől önfeláldozó, hasznos munkát, ha az első adandó alkalommal, minden igaz ok nélkül kíméletlen támadásban, gyanúsításban részesítjük, meghurcoljuk. Hallgassanak azonban a polgármester választás alkalmával hirdetett aggodalmaikról azok, a kik annak idején egy olyan embert, mint Lengyel György, kinek munkátlanásával előre tisztában voltak, csupán pártérdekből a polgármesteri székbe ültettek, s kinek később bebizonyosodott indolenciája tetemes anyagi károkat okozott Nagyenyed városának.

Megnugvással tölt el az egész ügyben Sándor Jenő polgármester korrekt magatartása: részrehajlás nélkül, a legnagyobb szigorral tette meg az összes intézkedéseket arra, hogy az ügy minden részletében tisztáztassék.

Igen tisztelt Szerkesztő úr!

A holtmarosi favásárlással kapcsolatosan az „Alsófehér czimű“ lapban oly állítások lettek a nyilvánosság előtt rólam előadva, melyek a valóságnak meg nem felelnek s ezért kérem szíveskedjék e tárgyban közölni a következő nyilatkozatomat:

Én a várost sem a múltban, sem jelenleg meg nem károsítottam; jóhiszeműen tettem ajánlatot, mely ajánlatomat a városi tanács nem fogadván el — kiküldötte a város Főerdészét, hogy a fákat becsülje meg s tegyen azok eladási árára javaslatot. A Főerdész úr megbecsülvén a fákat — még az ő becsülésénél magasabb összegben állapította meg a Tanács a 10 drb fa vételárát, melyet én elfogadtam, kifizettem s a főerdész úr által kijelölt fákat levágattam. Ez a valódi tényállás.

A fak jelenleg is megvannak, legnagyobb részt még az erdőn, azok értékét felülvizsgálat után meglehet állapítani, s ha a helybeli m. kir. főerdézszi hivatal azok értékét magasabb összegben állapítaná meg, — én kész vagyok érték a megállapítandó magasabb vételárt megadni.

Ennyiben kívántam magam részéről a száraz tényállást a valóságnak megfelelően előadni.

Egyébként a lejárataandó fegyelmi vizsgálat lesz hivatva a tényállást hivatalosan is megállapítani, a magam részéről nyugodtan várom annak eredményét, mely reám nézve csak felmentő lehet.

A mi az „Alsófehér“-nek személyem ellen irányuló pizkolódásait illeti, arra nem tartom érdemesnek reflektálni.

Nagyenyed, 1912 február 27.

Tisztelettel
Sándor János.

HIREK.

— **Személyi hír.** Szász József, vármegyénk főispánja, f. hó 27-én Abrudbányán tartózkodott több fontos városi ügyben és a Havasvidéki Takarékpénztár közgyűlésén leendő részvétel végett.

— **Előléptetés.** A közoktatásügyi miniszter Nehéz János, vármegyénk tanfelügyelőjét a VII. fizetési osztály 3-dik fokozatába léptette elő.

— **A „Nagyenyedi Daloskör“** márczius 2-án szombaton, a városi háza dísztermében műsoros tanekestélyt rendez a következő műsossal: 1. Mozart, „Serenade.“ Játsza az egyesület zenekara. 2. Veress I. „Honfidal“. Éneklő ember. 3. Kienzl V. „Bibliás ember.“ dalműből „Magdalena dala“ és „Vallásos dal“. Az egyesület zenekarának kísérete mellett előadják a főgimnázium és tanítóképző-intézet ifjúságából alakított vegyeskar. A szólo részt éneklő: Lázár Etus és Bodoni Kálmán. 4. Szent Gály Gy. „Helyre asszony“ czimű műből „Szerenád“. Előadja az egyesület zenekarának kísérete mellett az egyesület vegyeskara. 5. Schubert. „H Moll Simphonia“. Játsza az egyesület zenekara. Kezdeté este 8 órakor. Műsor után táncz. Belépő-díj 2 korona. Műsor kezdetén és az egyes pontok alatt a teremajtók bezáratnak, miért is a közönséget pontos megjelenése kívánatos.

— **A Kakasdomb rendezése.** A nagyenyedi kakasdomb rendezésére és átépítésére vonatkozólag a kereskedelemügyi m. kir.

miniszter a helyszíni bejárás megtartását márczius hó 27-ik napjára tűzte ki, a tárgyalás vezetésével pedig Bucsí József kir. műszaki tanácsost bízta meg. Az érdekeltség, vagyis a kakasdombon lakók, a bejárás alapjául szolgáló műszaki műveltet folyó évi márczius hó 11-ikétől ugyan e hó 25-ikéig bezárólag a nagyenyedi m. kir. államépítészeti hivatalnál a hivatalos órákban megtekinthetik.

— **A szegény tanulókat segélyező** kör márczius hó 3-án, vasárnap d. u. 5 órakor kezdőleg tartja utolsó theaeestélyét a Bethlen-főiskola tornatermében érdekes programmal és táncczal. Ez alkalommal egy értékes olajfestmény lesz kisorsolva az őszi szép tárlat ajándékából. Kérjük a t. közönséget addig is tanúsított szíves pártolását.

— **Kötelező korona-számítás.** A kötelező koronaszámítás törvénye holnap, márczius 1-én lép életbe. Ezentúl irásban, nyomtatásban nem szabad másként mind csakis korona értékben számítani és az árakat korona értékben feltüntetni. A kik ez ellen vétének, a törvény értelmében büntetendők.

— **Gondnoksági ülés.** Az állami el. népiskolák gondnoksága és az áll. óvoda felügyelő-sége márczius 1-jén d. u. 5 órakor, a leányiskolák tanácskozó szobájában ülést tart, a februáriusi ülésről elmaradt tárgysorral.

— **A rendőrség figyelmébe.** Többször felhívtuk már a rendőrség figyelmét, hogy a tövis-utcai iparos-tanoncok garázdálkodásait korlátozza. Az a szokásuk u. is, hogy mikor a hét alatt felgyűlt szemetet kis szekerekön a Herzsa alá viszik, a kakasdomb tetején meglódtják a terhelt szekeret, ez aztán rohan lefelé úgy, hogy meg sem lehet állítani. Múlt vasárnap — mint sok egyéb alkalommal — végzetessé válható szerencsétlenséget okoztak ostobaságukkal. Vidéki ember jött egyfogatu szekerevel, melyen felesége s két apró gyermeke ült. Mikor a ló a feléje rohanó szekeret s a rajta éktelenül kiabáló gyerkőcöket meglátta, megijedve hátrált, s az ut mellett korlat nélkül meredező mélységbe esett szekerestül. Valóságos Isten csudája, hogy a szekéren ülők valamenynyien nyakukat nem szegték.

— **Róm. kath. egyházi hír.** A nagyenyedi r. k. egyházközség tanácsának megbízásából tisztelettel föl hívjuk egyházközségünk azon tagjait, kik a róm. kath. temetőben hatósági rendeletre felépített hullaház költségeinek fedezése czéljából 3 évvel ezelőtt egyenes állami adójuk után 3%-os hitközségi adóval rovattak meg, szíveskedjenek ezen egyházi tartozásaikat Winkler János gondnok urnál kiegyenlíteni, hogy a hullaház építésének végleges elszámolását mielőbb megejthessük. Török Bertalan főgondnok, Rada György plébános.

— **Magyarországi Pénzüntézetek Országos Szövetsége,** mint a hazai pénzüntézeteknek központi érdekképviselete, mely kilencz éves működése alatt beigazolta azt, hogy feladatának magaslatán áll és méltó arra, hogy a neki számtal pozíciót megtartsa, f. év márczius hó 12-én tartja VIII. évi rendes közgyűlést Budapest, Pestvármegye közgyűlési termében. A meghívóból kitétszőleg a közgyűlés a szokásos közgyűlési tárgyakon kívül, igen fontos és nagyjelentőségű tárgyakat tűzött ki a tárgyszorzatára, melyek alkalmasak arra, hogy nemcsak a szorosán vett pénzüntézetek körében,

hanem azokon tulmenőleg a közgazdasági élet más tényezőinek érdeklődését felkelték. A szövetség lehetővé akarván tenni, hogy mindenkinek megkönnyítse a felutazást a közgyűlésre, bármely érdeklődőnek készséggel bocsát kedvezményes menettérti jegy váltására jogosító igazolványt rendelkezésére, amelyekért irodájához (V. Falk Miksa utca 5.) kell fordulni.

— **A március 9 diki hangverseny** részletes műsorát helyszüke miatt, lapunk jövő számában közöljük.

— **A tövisi táncestetély.** A tövisi polgári olvasókör dr. Sárdi Elemér elnöke alatt, egy minden tekintetben szépen sikerült műsoros táncestetélyt rendezett f. hó 24-én. Az Oroszlán szállodai terem szorongásig zsúfolva volt lelkesen tánczó közönséggel, mit a szereplők méltán meg is érdemeltek. Káló Géza művészi nyitánya után dr. Tókos Géza főszoigabíró tartott nagyon kedves és ötletes felolvasást. Azután Érsek Anna és Sándor Jenő léptek a közönség elé egy hangulatos kis darabban és népdalokkal, melyeket Érsek Anna precíz művészi zongora kíséretével Sándor Jenő a tőle megszokott czigányos bravurral hegedült, sűrű taps volt a honorárium. Damó Dénes meghatározó szavai „A munkácsi rab” volt, melyet hűség kedvéért rabrubába öltözve és meglánczolva, nagyon ügyesen adott elő. Ezután a kedvességéről és közvetlenségéről ismert és kedvelt Érsek Anna éneke következett. Magyar dalokat énekelt meleg és érzéletes hangjával — a cigányzenekar élén — Sándor Jenő által kísérvé. Végül Káló Géza határozó zárója volt. A programmal megelégedett közönség, de különösen a fiatalság alig várta, hogy rázendüljön az első csárdás. Mesés hangulattal folyt a tánc egész reggel 4 óráig. Sokan voltak vidékről is, így Magyarigéről egy nagyon kedves társaság, Gyulafehérvárról meg Alvinczről, Kudsiról és még máshonnan is. A rendezésen kívül a legtöbb elismerés a fáradhatatlan elnököt dr. Sárdi Elemért illeti.

— **Hernyőzés.** A hernyófészket leghelyesebb telen és korán tavasszal pusztítanunk. A hernyózó olló azonban nem tökéletes számszám, mert nehéz vele az ágak közé férköztünk és utközben nem egy fiatal ágacska letörünk vele. Zsinórja is minduntalan itt is, ott is elakad, a levágott fészkek pedig könnyen elszóródik a fa alatt levő harasztban vagy trágyában és ott marad, ahelyett, hogy elégetnők. Az el nem égetett fészkekben pedig a pete kikel. Sokkal helyesebb a hernyófészkeknek szesz vagy petróleum fáklyával való irtása, ezzel mindenhová oda férünk nem kell hozzá olyan nehéz nyél, mint az ollóhoz, a munka sokkal gyorsabban halad s a pete biztosan elpusztul. A fáklya ellen egyedüli kifogás az lehetne, hogy égő anyaga pénzbe kerül; ez azonban — a drága munkabér mellett — az időben — a tökéletes munkában bizonyára megtérül.

— **Elszámolás a balázsfalvi református estély jövedelméről.** Az eddigi jó hírenek megfelelő estély sikeréről számolhat be az idén is a balázsfalvi református egyház, hála és köszönet érette azoknak, kik ezt a nem remélt erkölcsi és anyagi sikert biztosították, megengedik nekem, ha a nyilvánosság mellőzésével közvetlenebb uton igyekszem kifejezésre juttatni egyházam háliját szokkal szemben, kik támogatással, áldozatukkal lehetővé tették a sikerről beszámolást, csak annak közeliismerésnek

és megelégedésnek akarok hangot adni, mellyel az estély közönsége az itt megjelent nagyenyedi képezde növendékei és vezetői iránt viseltetik: a szereplés összevágó, precíz, a viselkedés szolid, a magyar nemzet jövő napszámához illő! De hiszen nem is lehet ez másképp, mikor annak a vezető szellemnek, mely alatt a növendékek állanak, nemzet fentartó volta mellett ezeréves mult tanuskodik. Összes bevétel volt 633 kor., kiadás 109 kor., 78 fil., maradvány: 523 kor., 22 fil., miből a presbiterium 120 koronát a képezde ifjak utiköltsége és konviktsi alapjára utalt s így maradt az egyháznak 403 kor. 22 fillér tiszta bevétel. A védnöki tisztiséget honorálták: br. Bánffy Ferencz 50 kor., Gáspár János 30 kor. br., Bánffy Kázmír, Bójtke Kálmán 25—25, dr. Garda Kálmán 20 kor., Nemes Sámuel 10 koronával.

— Felülfizettek: Wachsmann Adolf, Salamon Sámuel 10—10 kor. Sesissi Károly, Gidófalvy Pál 9—9 kor. Tornyai Lajos, Ágoston Klára 8—8 kor. Sinberger Salamonné 6 kor. dr. Jenői Elek, Goosman József, Kovács N. Ferencz, B. Fodor Pál Glitzer Mihály, Benedek Aladár, dr. Enyedy Lajos, Kelemen Gyula 5—5 kor. Nicola Jenő, Gelb János, Szakács Gyula, 4—4 kor. Kny Ernő, Sinberger Lipót, Nyerges István Kampf Ferdinánd, Csoka János 3—3 kor. Tornyai Miklós, Sáfány Lajos, Pataki Márton, Kovács Miklós, Hary Bálint, Gyenge György, Tóth Sándor, Karácson, János, Takács János, Dénes Anna 2—2 kor. Dániel Gusztáv, Rada Henrik, Máthé Albert, Eisikovits Herman, Szakács József, Csiky István, Székely János Gazsi Mihály, Borbély András, Kinda György, Nemes Gábor, Smacsenka Ernő, Genád Vilmos 1—1 korona. Balázsfalva, 1912. február hó 25-én. Péter Antal, ref. pap.

— **Nyilvános köszönet.** Az Alsófehérmegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár R.-t. igazgatósága mult évi üzleti nyereségéből 50 korona adományt juttatott a Prot. Nőegyesületnek, mely összegnek vételét köszönettel igazolom és nyugtatom. Zayzon János, pénztáros.

* **Csak Mauthner-féle magvakat** vásárolnak helyesen gondolkodó, számító gazdák és kertészek még akkor is, ha mások olcsóbbak volnának, mert tapasztalatból tudják, hogy ez csakis a magvak rovására és a vevők karára lehetséges. 56 4—13

* **Hálósobák réme,** a poloskák kiirtása eddig a lehetetlen dolgok közé tartozott. Mióta azonban a „Löcherer Cimexin” történet próbák, beigazolódott, hogy a Cimexin hatása folytán a peték rögtön kiszáradnak és többé ki nem kelnek. A Cimexin mindenütt használható, szövetet, butort, falat vagy festést nem piszkít; nyomot, vagy foltot nem hagy. Moly ellen egyedül biztos szer kapható: U. Kovács József örökösök gyógyszerterében Nagyenyeden és a készítőnél: Löcherer Gyula gyógyszerterében Bártfán. 64 1—

* **Az olasz királyi osalád** gyermekei miután Phosphatine Falliérrel lettek táplálva az elválasztás pillanatától kezdve és épen ennek tulajdonítható az, hogy a gyermekek kicsattanó egészséges jó színben nevelkedtek és gyermekbetegségeket mind ezideig elkerülték. Világhírű gyermekorvosok egyhangú véleménye, hogy a gyermektáplálást az elválasztás idejétől kezdve úgy eszközöljük a leghelyesebben, ha Phosphatine Falliérrel tejből főzve adunk a gyermeknek, mert ez esetben bélzavartól nem kell tartani és a gyermek fejlődése oly kiváló, hogy annál jobbat egy gondos szülő sem kívánhat.

— **Hamis méz felismerése.** A legegyszerűbb eljárás a hamis méz felismerésére a következő: A megvizsgálandó mézből 10 grammit kétszerannyi vízben feloldunk és 100 köbcentiméter borszeszt öntünk bele,

Tiszta méz nem mutat zavarodást, míg ellenben ha a méz hamis volt, vagyis keményítőszórpból készült, akkor tejnemű folyadékot kapunk, ami elárulja a hamisítást.

71—1912. v.h.o. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-oz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyenyedi kir. járásbírósnak 1911. évi V. 649. számú végzése következtében dr. Garda Kálmán ügyvéd által képviselt Balázsfalvi Takarékpénztár javára 175 kor. s jár. erejéig 1911. évi szeptember hó 7-én fogantatott kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 700 koronára becsült következő ingóságok, u. m. háziutortok stb. nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a nagyenyedi kir. járásbírósnak 1911. évi V. 649/4. számú végzése folytán 175 korona tökéletesítés, ennek 1911. évi márcz. hó 15. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen bíróság már megállapított költségek erejéig Nagyenyeden az alperesek lakásán leendő megtartására 1912. évi márcz. hó 2-ik napjának délután 2 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-oz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén a becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az előtérvezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-oz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Nagyenyeden, 1912. évi február 9. napján.

Gajzágó Simon,
kir. bir. végrehajtó.

67 1—1

!! **Az ország legolcsóbb !!**
!! **bevásárlási forrása !!**
Hosszu évek óta fennálló
czipő, vászon, és fehérnemű-raktár

sohasem hirdett, s mégis az egész monarchiából elhalmaznak megrendelésekkel!
Vevőim köréből annyi felszólítást kaptam, hogy árúim kiválósságát és olcsóságát mindenki-vel saját érdekében közöljem, hogy a nagyközönség érdekét vélem kielégíteni, amikor speciális árúimra figyelmét felhívom.

Nálam pid. egy pár férfi czipő tiszta boxbőr fűzős, vagy czugos csak 3 frt 80 kr.

A sok ezer köszönő-levél közül álljon itt egy:
Tek. Fischer Lipót urnak Péterréve.
Az Ön által szállított tárgyakkal nagyon meg voltam elégedve, másoknak is ajánlhatom.
53 2—5 B Bánffyiné, Tövis

Kérjen terjedelmes árjegyzéket!
Fischer Lipót czipőraktára
Péterréve (Bács megye).

Fajszőlő ujdonságok.

Elsőrendű oltványok Rip. Portális alanyon.

Alább, Máthiasz János úr kecskeméti hírneves hybridizateur egynehány legsikerültebb ujdonságait, mint a legkiválóbb csemegét ajánljuk. Ezen kiváló ujdonságok nemcsak felséges zamatajuk, hanem bő termőképességük által is meglepő különlegességek.

Muscat Sillay Máthiasz Jánosné { 1 db. 5 K
10 „ 45 „
(Cas. rouge foncé x Musc. Ottonel) { 100 „ 400 „

Muscat Máthiasz János { 1 „ 4 „
10 „ 35 „
(Musc. Madersfeld count x Ch. Negropont.) { 100 „ 300 „

Zrinyi Ilona { 1 „ 4 „
10 „ 35 „
(Musc. Ottonel x Ezeréves Magyarország) { 100 „ 300 „

Muscat Munkácsy József { 1 „ 4 „
10 „ 35 „
(Diamantszőlő x Muscat Candia) { 100 „ 300 „

Ezen kiváló szőlőfajok részletes ismertetése árjegyzékünk 21 és 22-ik oldalán található.

FISCHER és TÁRSAI
faiskolák és szőlőoltványtelepek
NAGYENYED.